

ДМИТРИЙ ГЛУХОВСКИ ЕДНА ЗА ВСИЧКИ

Част 11 от „Разкази за родината“

Превод от руски: Васил Велчев, 2017

chitanka.info

Голдовски изобщо не си представяше кабинета по този начин. Мислеше си, че ще види номенклатурна дъбова маса, способна да издържи танков таран, държавен портрет на Сещате-се-кой, нарисуван с маслени бои и поставен в гравирана златна рамка, бели телефони с шайба и герб за спецвръзка, мраморни пепелници...

И остана приятно изненадан. Скандинавски минимализъм, огромна плазма в ъгъла и тънък „Мак“ с алуминиев корпус на стъклена дизайнерска маса. Дори Сещате-се-кой гледаше от стената с лукаво ленинско примижаване, притиснал карабина към голия си торс. Всичко показваше, че собственикът на кабинета е напредничав човек.

— Вие сте добър специалист — безцветно произнесе той.

— Виждал съм разработките ви върху силиконовия мозък. Много креативно. И онази идея с кокошите крака също. Като цяло ми се струва, че сте дорасъл за истинско предизвикателство.

Голдовски се прокашля смутено. Когато вчера му бяха позвънили от непознат номер и се бяха представили, той първоначално реши, че приятели му кроят номер, после избърса внезапно избилата пот и трескаво закима. Цяла нощ се въртя в леглото в опит да отгатне каква ли ще бъде темата на сутрешния разговор...

— Напразно се изненадвате — рече човекът с равен глас, когато улови изпълнения му с недоумение поглед. — Винаги сме се старали да привличаме таланти от всякакви области. При нас работят и бивши сътрудници на ФСБ, и бивши военни, и от частния сектор... Споменах ли вече за ФСБ?

Голдовски кимна предпазливо. Човекът зад стъклената маса му кимна в отговор и замълча. Японският климатик зажува, запълвайки тактично паузата.

— Принуден съм да призная — каза човекът, — че притежават своеобразна креативност. Затова реших да привлека някого, който да погледне на нещата непредубедено. Задачата не е лесна. В днешните сложни времена трябва да сплотим нашия многонационален — той плъзна поглед към носа на Голдовски — народ. Темата с малката победоносна война беше изстреляна красиво, но някак преждевременно. Прогнозите за икономическата и социалната стабилност у нас... — той порови из одрасканите с червен маркер листа — се разделят. Търсенето на национални идеи се свежда до прословутото „Православие, самодържавие, народност“. На първо

място, не е ясно как да се трактува днес понятието „народност“ в държавната автоматизирана система „Избори“, а на второ, този лозунг донякъде изключва нашите чеченски, татарски, дагестански и дори калмикски братя... Споменах ли вече чеченците?

Голдовски кимна в очакване.

— Нужна ни е нова патриотична концепция. Нужна е нова искреност в любовта към родината. Не, дори не към родината, а към Родината! Нужен е ребрандинг на самата Родина, разбирате ли? А вие всъщност нямате ли случайно двойно гражданство? — някак между другото подметна той.

— Не — усърдно заклати глава Голдовски, макар да се беше замислял понякога за този вариант.

— И много правилно. Защото на нас ни се е случвало да взимаме на работа технолози, които започват да пишат за любовта към Родината и бъркат обектите на любовта си... А Родината — вдигна назидателно пръст човекът зад стъклената маса — е като жената. Ако обичаш втора, значи изневеряваш на първата.

Голдовски си отбеляза нещо с молив в дизайнерския тефтер, който носеше със себе си. Човекът го погледна благосклонно.

— Та това е, общо взето, вашата задача. Измислете нещо. Трябва да възкресим и модернизираме патриотизма. Да придадем на Родината *sex appeal*. Да определим какво изобщо може да означава това понятие в епохата на интернет, в епохата на *global village*. Искам думата „Родина“ да стимулира нервните центрове не само в мозъка на православния знаменосец и не само в мозъка на казашкия атаман. Искам Родината да стане модна. „Винзавод“ доброволно да урежда патриотични хепънинги. И в същото време пенсионерите да не се чувстват като чужди в тази Родина... — Той гилотинира една пура и преди да я запали, се вгледа проникновено в очите на Голдовски. — Е, освен това и естествено, тази концепция за Родината трябва да се харесва на всички. Особено на онези, които разпределят и утвърждават бюджета. Нашите най-добри кадри. Споменах ли вече откъде ги набираме?

Голдовски кимна обречено.

— Помислете до понеделник — каза човекът зад стъклената маса.

* * *

Петлитровият двигател Х6 се пробуди и ниско забоботи. Голдовски се замисли, ръсейки пепел от американския „Дънхил“ върху белите кожени седалки. Имаше си проверен метод: да обсъди със себе си цялата верига от мигновени асоциации с марката или стоката, за която беше пристигнала поръчка. Обикновено една от първите се оказваше най-ярката и върху нея вече той изграждаше цялата концепция и бъдеща кампания. Трябваше само да погледне към познатите образи под нов ъгъл; Голдовски се страхуваше от кокаина, но пък използваше често продукти на хидропониката за тази цел.

Родина, Родина, Родина...

С какво започва Родината? С картинките в твоя буквар? Голдовски се запромъква из тесните пресечки към Китайград, излезе на крайбрежната улица и бързо пое към Големия каменен мост. Отдясно проблясваха червени тухли, сияеха с матов блясък златни куполи, които улавяха отраженията на ниските облаци, прошарен милиционер отбиваше встрани мерцедеси и рейнджроувъри... Многоъгълната начупена линия на кремълските стени със своята неправилност напомняше на неправилните очертания на човешко сърце. Клапаните на Боровицката врата пропускаха навътре и навън бронирани кортежи... Сърцето на Родината работи изправно... Нещо такова? Не, по-добре да не изважда на преден план темата Кремъл. Нужно е нещо по-универсално. Та нали ще трябва да се хареса на всички? На всички. Какво, и Белия дом ли да намеси?

Родина! Те се сражаваха за Родината. Родината майка зове. Нека викат „изродина“, на мен тя ми харесва... Интересно, колко ли взима той за корпоративните партита? Така могат да му проверят патриотизма...

След като премина успешно през всички катаджии, Голдовски се озова на „Нови Арбат“. Задръстването започваше още от кино „Октябр“, простираше се по „Кутузовски“ до самото обръщало на „Рубльовско шосе“, че и по-нататък — по потьомкинската асфалтова теснолинейка, през всевъзможните вариации на „Барвиха“, „Горки“ и „Раздори“. Разплулите се уродливи селища сред борови горички,

оплешивели като след химиотерапия, твърде бавно всмукваха в себе си стоманения поток, не успяваха да се справят.

Какъв лош късмет... Нищо, следващата седмица познати ще му донесат пропуск от началника на юридическата служба на асоциацията на ветераните от група „Алфа“, с нея щеше да може да кара и по трамвайните релси, без да се унижава да изтърпява всяка вечер това безкрайно чакане. А ако се справи с новата поръчка... Сърцето на Голдовски замря пред разкриващите се перспективи.

След като допълзя някак до „Азбука“ на „Кутузовски проспект“, той се отчая и намести офроудъра в като по чудо освободилото се място между две нови лъскави „седмици“. Прекрачи през разтворилите се стъклени врати и разсеяно се затътри покрай рафтовете, като взимаше напосоки опаковани стоки и ги слагаше в кошничката. Веднъж в този изумителен магазин си беше взел грозде за двеста долара кило; забеляза грешката си едва на касата и в първия момент реши да го остави и да отмени покупката. Но веднага се смъмри за малодушието и скъперничеството и потисна порива си. Оттогава се зарече изобщо да не гледа цените и винаги подаваше на касиерката платинената си „Виза“, без дори да я дочака да маркира всички покупки.

Родината. Каква е тя? Безкрайна. Любима. Щедра? Може би. Защото е богата, замислено си каза Голдовски, докато наблюдаваше през витрината как на мястото на потеглилата „седмица“ до офроудъра му трмаво паркира някакъв ролсройс.

Родина. Голдовски застина, затвори очи. Първите визуални асоциации? Червени знамена, заградителни отряди и „Нито крачка назад!“, Парадът на победата... И незнайно защо полета с пшеница. Не, пшеницата не става. Украинското жълто-синьо знаме — та това е жълто пшенично поле под лазурно небе. Така че пшеницата е заета. Жалко за което. Някой ароматен самун... Хубав образ!

Червата му закуркаха. Обикновено Голдовски се хранеше в уютното новиковско ресторантче зад „Лакшъри Вилидж“, там не беше скъпо и готвеха много вкусно. Но днес, с чудовищното петъчно задръстване, нямаше да издържи. А, майната му... Ще се наложи да вечеря по пролетарски, суши от кутийка. Голдовски отиде в гастрономическия отдел и поиска от неизменния бурят, облечен във фирмено кимоно, един по-солиден комплект.

Взе пакетче ранозрели ягоди, бутилка аржентинско вино от средата на деветдесетте, новия брой на „Форбс“ — да се посмее, остави ги на гумената лента на касата, почеса се по носа.

Родина. Родина, по дяволите. Любима — да, но пък защо? Мобилният телефон в джоба му завибрира. Номерът — швейцарски, непознат.

— Маратик! — пияният женски глас го накара да се усмихне. Алика...

Ръката сама се протегна към стенда с ултратънки презервативи.

— Маратик! Няма ли да долетиш при нас? Ние тук с Олга така скучаем... — забъбри Алика. — Скиорските щеки ме настройват игриво, а наоколо само немски тъпанари... Няма с кого да си оплакнеш окото.

А дали да не плюе на всичко и още сега да хукне към Домодедово? Да остави колата на паркинга, да се метне на първия чартър и още утре сутринта да се спусне по пистата, а вечерта да организира групово афтьр ски парти?

Не, възпря се Голдовски. Родината зове.

Той въздъхна, измъкна се с шега и прекъсна разговора. Сграбчи хартиените пакети с продукти и тръгна към колата, като се насили отново да мисли за работата.

С добри и верни приятели... От съседния двор...

Между другото, във вилата отсреща живееше креативният директор на „Маккен“, у когото винаги се намираше по нещо скътано, и то винаги от най-добро качество, холандско производство. В компанията на този забележителен човек Голдовски беше превземал с брейнсторминг не една маркова крепост. Действаха на принципа „Аз на тебе, ти на мен“ и точно сега съседът му беше задлъжнял на Голдовски с един креатив.

Гигантската змия бавно пълзеше по „Кутузовски“, проблясвайки с хилядите си металически люспички, завиваше мързеливо към „Крилатско“, там отъркваше хълбок в МКАД, който обгръщаше Москва в задушавач пръстен, и не се виждаше нито началото на тази змия, нито краят й...

Голдовски си взимаше направо с пръсти от торбичката със суши, топеше в купичката със соев сос и си мечтаеше да се озове в бразилския град Сао Пауло. Там отдавна бяха разрешили леката

авиация и на богатите хора никога не им се налагаше да излизат по улиците, където винаги беше претъпкано със смърдящи стари таратайки и изобщо не беше безопасно. Те летят със собствени хеликоптери — от извънградската вила до покрива на сградата, където се намира офисът им, после до покрива на кулата, където имат уредена делова среща, после до покрива на хотела, където се провежда приемът, после — в голф клуба... Една вечер, докато седеше в лаундж бара на последния, шейсети етаж на Edificio Italia, Голдовски наблюдаваше десетките светлини, които прелитаха между бамбуковите филизи на бразилските небостъргачи, и си мислеше: а защо не направят и в Москва така? Защо в нашата проклета страна нищо не е като при другите? Защо са всичките тези мигачки, бибитки, кортежи, микробуси с вътрешноведомствен спецназ? Защо да унижават обикновения човек, който се мъчи в задръстването, с демонстрацията на всички тези евтини дрънкулки, защо да го карат да чака, защо провокират класова омраза, щом е възможно пътищата им изобщо да не се пресичат?

* * *

На подстъпите към Крилатски на Голдовски му свършиха цигарите. Той спря до една будка, опита се непохватно да прескочи една локва и потъна до глезените в калта. Като проклинаше всичко на света, застана последен на колебливата и мързеливо придвижваща се опашка от гастарбайтери и местни алкохолици. Сигурно щеше да изчака докрай, но изведнъж някакъв четинест азербайджанец с работнически панталони завърза с него разговор за политика и Голдовски не издържа и си тръгна.

До вкъщи се добра едва в единайсет часа, като скърцаше със зъби от ярост. В душкабината избра режим „тропически порой“ и вече на границата на истерията започна да прехвърля образи, мисли, асоциации...

Палех? Хохлома? Балалайка? Толстой? Есенин? Ловджийски разкази? Утро в боровата гора? Металургия? Промислена мощ? Нефт? Сочи 2014? Курската дъга? Бородино? Афганистан? Цусима? Отмяната

на крепостното право? Транссибирската магистрала? Московското метро?

Какво е за мен Родината? Какво е за всеки един от телевизионните зрители? Какво ни кара да я обичаме? Какво кара сърцето да бие ускорено? От какво се насълзяват очите?

Празно. Нищо. Един вид Родината я има, но като че ли я няма. Когато се опиташ да формулираш, да уловиш, да извлечеш екстракта — той се разсейва като утринен сън.

Искам в Бразилия, помисли си Голдовски и затвори очи.

* * *

— Твърде си ограничен — извитата рамка на очилата на Филип Старк придаваше на съседа му надменно изражение, макар той да беше сърдечен човек. — Какво поискаха от теб? Да накараш хората да се почувстват горди с Родината, да им помогнеш да изпитат душевен и хормонален подем... — той направи продължителна пауза, по Станиславски, и издиша боров дим. — А за целта не е нужно да се разбира какво е това „Родина“. Трябва да осъзнаеш, че всеки си има своята Родина. За някои това е микрорайон „Юбилейни“, за други — район „Одинцовски“.

— Ако е общото между нас? Кое е едно за всички? — тъпо попита Голдовски и пое саморъчно свитата цигара.

— Победата! — прихна съседът.

— Не, аз наистина... — жално провлачи Голдовски.

— Ами и аз наистина. Когато ти казаха за Родината, ти за Великата отечествена ли се сети? И аз. Това е първата асоциация. Винаги минава стопроцентово. Та това е условен рефлекс, години дресировка, пълни ти се устата със слюнка още преди да разбереш какво става с теб.

— Ама това е използвано стотици пъти... — неуверено възрази Голдовски.

— Затова е използвано, защото работи — отсече съседът. — Как да очакват нещо по-добро за толкова кратък срок. Каква задача ти поставиха? Да обновиш! Да освежиш! Да го направиш по-модно. Тоест трябва да говорят за него, да го обсъждат... И на всичкото отгоре

трябва да се хареса на всички, от функционерите до пенсионерите. Ами ще заснемеш доячка на фона на ръжта... Какво има да му обсъждаме?

— Исках нещо новичко... Идеологически... — Голдовски унило пое в себе си джина от цигарата.

— Всичко ново е добре забравено старо — поклати глава съседът. — И идеологията ни е някогашна... Това... Това е... — тъй също се запъна. — Това е като да вземеш цветни моливи и да оцветиш черно-бяла снимка... Разбираш ли ме какво ти говоря?

Не беше лесно за разбиране, но Голдовски и креативният му съсед вече бяха яхнали една и съща вълна... Голдовски възхитено закима, поразен от дълбочината на образа.

И ето, че джинът най-после изпълни желанието му. Родината, необятна като задръстването от Кремъл до „Рубльовка“, любима като ХБ, непостижима като плановете на правителството, изведнъж помръкна, посърна. На преден план изпъкна решението — спонтанно, необяснимо, неподлежащо на вербализация, но емоционално безотказно, стопроцентово. Такова, което да накара да забият в унисон сърцата на емота, рапъри, пенсионери и ветерани от ФСБ.

— Слушай — рече пресипнало Голдовски, като мигаше със зачервените си очи. — Ами ако просто за празника вземем да оцветим „Седемнайсет мига от пролетта“?

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.